

[Henry Sørensen.]

spørgsmål, om dette folk kan følge med i denne udvikling under bevarelse af sit særpræg og sin specielle livsform. Grønlandsministeren sagde i sin redegørelse, at han troede på, at grønlænderne ville formå at gennemleve denne omstillingsproces. Jeg ville have været meget lykkelig ved at kunne følge Grønlandsministeren i denne tro og denne forhåbning; desværre kan jeg det ikke ud fra mine forudsætninger.

Opbygningen af et moderne teknisk samfund på godt og ondt i Grønland samtidig med bevarelsen af den grønlandske befolknings livsvaner, kultur og særpræg lader sig simpelt hen ikke gennemføre. Opretholdelse — jeg forstår endog udvidelse — af den kapitalindsats, som driver denne opbygning, vil fortsat give os de kendte problemer at tumle med, nemlig følelsen hos grønlænderne af at være overflødige og passive brikker i dette spil, hvori de hverken har lyst til eller måske forudsætninger for at deltage. Dette er sagt uden gran af kritik mod grønlænderne, tværtimod, derimod i dyb bekymring for grønlændernes livsværdier og deres livslykke, der jo ikke har nogen virkelig grobund under denne følelse af isolation, med de af Grønlandsministeren nævnte og af os alle velkendte resultater: rodløshed, drikkeri og ustabilitet på arbejdspladserne som følge.

Fiskeriet er jo efter G-60s målsætning den hovedpille, hvorpå grønlandsk erhvervsliv og grønlandsk eksport og dermed den tilsigtede højnelse af den grønlandske levestandard skal bygges op. I forhold til investeringer og driftsudgifter på Grønland på fiskeriets område må vi vel nok endnu sige, at det er et meget beskedent økonomisk område. Den grønlandske fiskerbefolkning bestod efter den seneste tælling, så vidt det er mig kendt, af ca. 2.200 personer, der i alt indfiskede for ca. 31 mill. kr. Disse tal er fra 1967, men har vel næppe ændret sig væsentligt. Selv om antallet af fiskere måske er gået lidt ned siden da, er fangstudbyttet måske gået lidt op som følge af det bedre laksefiskeri, men mere end en indtægt på ca. 15.000 kr. brutto pr. fisker i gennemsnit kan det vel næppe blive til.

Sammenholder man dette beløb med de årlige tilskudsbeløb til bygning af fiskerfartøjer, nedsættelse af priser på redskaber og

agn og tilskud til reparation af fartøjer, til organisationsarbejde, afskrivning af tab på lån, de årlige underskud på driften af fiskeproduktionsvirksomheder, der alene i 1969 er opgjort til ca. 20 mill. kr., udgifter til forsøgsfiskeri, til dækning af underskuddet på de anskaffede linebåde, driftsudgifter til fiskerianlæg, formentlig ca. 1 mill. kr. årlig, samt investeringerne i fiskerianlæggene, her vel næppe under 5 mill. kr. årligt, så bliver det vel i det hele et spørgsmål, om der er tale om en virksomhed, som set isoleret for grønlænderne har været stort mere end arbejdsterapi.

Men så udviklingen fremover. Kan vi have håb til den? Efter de klimatiske forudsigelser er der næppe noget at hente i form af forøgede fangster. For torskefiskeriet, der er meget vigtigt, er prognosen jo ganske ny og absolut pessimistisk, og selv om det nok ligger noget lysere med lakse- og rejefiskeriet, er der mange faktorer, der her spiller ind, og som for mig at se sætter ret bestemte grænser for udviklingen af dette fiskeri.

I vor politik synes vi da også herhjemme at have erkendt, at det egentlige grønlandske fiskeri er og bliver et lukket og kystnært fiskeri af reservatagtig karakter. Ved fredninger og beskyttelsesbestemmelser, som knytter fiskerbefolkningen vedvarende til de lokale områder, holder man det bevidst på dette stade, efter at alle forsøg i modsat retning er slået fejl, og erkender nødvendigheden af en politik, hvor der spilles på det følelsesmæssige, dvs. på grønlændernes afhængighed af en livsform og en erhvervsudøvelse, som er dem naturlig efter hele deres baggrund, vel vidende, at denne politik er ganske uforenelig med den moderne tekniske og økonomiske udvikling, som man sideløbende bruger enorme midler til at fremme.

Et lyspunkt har vel i manges øjne været begyndelsen af det syddanske laksefiskeri — jeg ved ikke, om ordet syddanske passer så godt, jeg har efterhånden hørt mange versioner af vores stilling — som i de seneste år har fundet sted ved Grønland, hvor ikke så få grønlændere har været inddraget, og hvor efter min overbevisning interessen for at deltage og uddanne sig ikke har været helt ringe fra grønlændernes side. Denne udvikling har man jo nærmest